

**"ენერგოეფექტურობის
ცენტრის"
ყოველკვირეული
საინფორმაციო
ბიულეტენი**

N 02, 2024

სარჩევი

ნავთობი და გაზი	2
ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენით ყაზახური ნავთობის გადაზიდვა 5.5-ჯერ გაიზარდა	2
ბულგარეთმა რუსული ნავთობი ყაზახეთის, ერაყისა და ტუნისის ნედლეულით ჩაანაცვლა	2
ელექტროენერგეტიკა	3
ნეტო-ალრიცხვის ქსელში ჩართული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურების რაოდენობამ 1000-ს გადააჭარბა.....	3
"უფრო მეტი ენერგეტიკული მდგრადობისთვის და მეტი ექსპორტისთვის დიდი ჰესების მშენებლობა უმნიშვნელოვანესია" - დავით ნარმანია.....	4
განახლებადი ენერჯია და ენერგოეფექტურობა.....	4
"ვფიქრობთ, წელს ენერგეტიკის სექტორში რამდენიმე მილიონი დოლარი ჩაიდება" - გიორგი აბრამიშვილი	4
გაჩერებული მსხვილი ენერგეტიკული პროექტები საინვესტიციო გარემოზე ნეგატიურად აისახება.....	5
კლიმატის ცვლილება.....	6
2024 წლის პროგნოზი: 2040 წლის კლიმატური მიზანი იქნება ევროკომისიის „მემკვიდრეობა“, ამბობენ აქტივისტები.....	6
2023 წელს რეკორდულმა სიციხემ გააუარესა სიტუაცია გლობალურ გვალვებთან, წყალდიდობებთან და ტყის ხანძრებთან დაკავშირებით.....	6
ღონისძიებები	7

ნავთობი და გაზი

ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენით ყაზახური ნავთობის გადაზიდვა 5.5-ჯერ გაიზარდა

ყაზახური „ყაზტრანსოილის“ მონაცემებით, 2023 წელს აქტაუს პორტიდან 3.376 მლნ ტონა ნავთობი გადაიზიდა, 1.108 მლნ ტონით მეტი 2022 წელთან შედარებით.

5.5-ჯერ არის გაზრდილი ყაზახური ნავთობის ექსპორტი ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენით. თუ 2022 წელს საქართველოს დერეფანში გამავალი მილსადენით 250 ათასი ტონა ნავთობი იყო გადატვირთული, 2023 წელს ის 1.392 მლნ ტონამდე გაიზარდა. Socar-სა და "ყაზმუნაიგაზს" შორის არსებული შეთანხმებით, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენით 1.5 მლნ ტონა ყაზახური ნავთობის გადატვირთვა უნდა მოხდეს.

გარდა ამ მიმართულებისა, აქტაუს პორტიდან ნავთობის მიწოდება ასევე მოხდა მახაჩყალაში 1.984 მლნ ტონის მოცულობით.

წყარო: bm.ge - <https://cutt.ly/QwJ2wmQg>

ბულგარეთმა რუსული ნავთობი ყაზახეთის, ერაყისა და ტუნისის ნედლეულით ჩაანაცვლა

ბულგარეთი, რომელმაც გადაწყვიტა შეწყვიტოს რუსული ნავთობის იმპორტი ამ წლის დასაწყისში, იანვარში მას ყაზახური, ერაყული და ტუნისური ნედლეულით ჩაანაცვლებს.

ბულგარეთმა 2022 წელს მიიღო გამონაკლისი ევროკავშირის ემბარგოდან, რაც მას საშუალებას აძლევს განაგრძოს ნავთობის რუსეთიდან ზღვით შეტანა 2024 წლის ბოლომდე. თუმცა, იანვრიდან ქვეყანამ შეზღუდა რუსული ნავთობისგან დამზადებული ნავთობპროდუქტების ექსპორტი, რამაც თითქმის შეუძლებელი გახადა მისი გადამუშავება და მარტიდან აპირებს მთლიანად აკრძალოს ნედლეულის შესყიდვა რუსეთის ფედერაციიდან.

ბულგარეთი ყიდულობს ნავთობს ბურგასის ერთადერთი გადამამუშავებელი ქარხნის მიწოდებისთვის, რომლის სიმძლავრეა დაახლოებით 190 000 ბარელი დღეში, რომელსაც რუსული კომპანია Lukoil მართავს. შარშან, ბულგარეთი იყო მეოთხე უმსხვილესი მყიდველი რუსული ნავთობის საზღვაო გადაზიდვით, ის საშუალოდ დღეში 100 000 ბარელზე მეტს ყიდულობდა.

იანვრიდან ლუკოილმა დაკარგა შესაძლებლობა მიეწოდებინა ბურგასის გადამამუშავებელი ქარხნისთვის საკუთარი ურალის ტიპის ნავთობი და იძულებული გახდა ქარხნისთვის ნედლეული შეიძინოს ბაზარზე.

LSEG-ის მონაცემებით, იანვარში ბურგასის გადამამუშავებელმა ქარხანამ მიიღო ორი ტვირთი ყაზახური KEBCO ნავთობი თითო 70,000 ტონა, ერთი ტვირთი Basrah Light (76,000 ტონა), ერთი ტვირთი CPC Blend (50,000 ტონა) და 33,000 ტონა ნავთობი ტუნისიდან.

ყაზახური კლასის KEBCO, რომელიც გაიზავნება რუსეთის პორტებიდან, შესაძლოა გახდეს რუსული ნედლეულის მთავარი შემცველი ბულგარეთში, თვლიან მოვაჭრეები.

თუმცა აღნიშნავენ, რომ ბაზარზე ამ კლასის ნავთობის მიწოდება შეზღუდულია და მისი ფასი მნიშვნელოვნად აღემატება ურალს.

ლუკოილმა 2023 წლის ბოლოს განაცხადა, რომ განიხილავს თავის სტრატეგიას ბულგარეთში აქტივებთან დაკავშირებით და განიხილავს მათი გაყიდვის შესაძლებლობას.

აზერბაიჯანის ელჩმა ბულგარეთში ჰუსეინ ჰუსეინოვმა Euronews Bulgaria TV-სთან ინტერვიუში განაცხადა, რომ ნავთობკომპანია SOCAR-ი „ღიაა განიხილოს Lukoil Neftochim Burgas-ის შეძენის საკითხი, თუ ბულგარეთი კონკრეტულ წინადადებას წარმოაჩენს“.

წყარო: bfm.ge - <https://cutt.ly/bwJ2wYew>

ელექტროენერგეტიკა

ნეტო-აღრიცხვის ქსელში ჩართული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურების რაოდენობამ 1000-ს გადააჭარბა

განახლებადი ენერჯების განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის (სემეკ) მიერ დანერგილ ნეტო-აღრიცხვის პროგრამაში ჩართული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურების რაოდენობა გაიზარდა. მიმდინარე წლის მონაცემებით, ნეტო-აღრიცხვის ქსელში ჩართულია 1039 სადგური, რომელთა ჯამური დადგმული სიმძლავრე 64 მეგავატს შეადგენს. მათ შორის სს „თელასის“ გამანაწილებელ ქსელში ჩართულია 314 სადგური, ხოლო სს „ენერგო პრო ჯორჯიას“ ქსელში - 725.

სემეკის რეგულაციების შესაბამისად, საკუთარი მოხმარებისათვის, მომხმარებელს ან მომხმარებელთა ჯგუფს შეუძლია ელექტროენერგია გამოიმუშაოს განახლებადი ენერჯების - მზის, ქარის, წყლის, მათ შორის ჩამდინარე წყლის გამოყენებით, ხოლო ჭარბად გამოიმუშავებული ენერგია მიყიდოს გამანაწილებელი ქსელის მფლობელ კომპანიას. საგულისხმოა, რომ ნეტო-აღრიცხვა არ წარმოადგენს სამეწარმეო საქმიანობას და ჭარბი ელექტროენერჯის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი გათავისუფლებულია საშემოსავლო გადასახადისგან.

სემეკმა ნეტო-აღრიცხვის რეგულაცია 2016 წელს დანერგა. რეგულაცია მაქსიმალურადაა მორგებული მომხმარებლის მოთხოვნებსა და საბაზრო პრინციპებზე. სისტემაში ჩართული მიკროსიმძლავრის ელექტროსადგურების ზრდა განპირობებულია სემეკის მიერ მიღებული ხელშეწყობი და წამახალისებელი რეგულაციებით.

წყარო: bfm.ge - <https://cutt.ly/MwJ2wA12>

"უფრო მეტი ენერგეტიკული მდგრადობისთვის და მეტი ექსპორტისთვის დიდი ჰესების მშენებლობა უმნიშვნელოვანესია" - დავით ნარმანია

"უფრო მეტი ენერგეტიკული მდგრადობისთვის და მეტი ექსპორტისთვის დიდი ჰესების მშენებლობა უმნიშვნელოვანესია" - ამის შესახებ სემეკის თავმჯდომარე დავით ნარმანიამ განაცხადა. მისივე თქმით, საქართველოში საშუალო ტიპის ჰესები აქტიურად შენდება, თუმცა უფრო მეტი ენერგოუსაფრთხოებისთვის დიდი ჰესების მშენებლობა აუცილებელია.

"როდესაც ჰესებზე ვსაუბრობთ უნდა აღინიშნოს, რომ მიმდინარე პერიოდში არის რამდენიმე პროექტი, რომელთაგან ზოგიერთის მშენებლობა უკვე დასრულდა, ზოგიერთის კი დასრულების სტადიაზეა. მაგალითად, ჩვენ უკვე გავეცით ლიცენზია 20 მეგავატიან მესტია ჰესზე, რომელიც უკვე რეაბილიტირდა და დასრულდა. უკვე სრულდება მშენებლობა და შემდეგ უკვე სალიცენზიო განაცხადით მოგვმართავს ხობი ჰესი, რომლის დადგმული სიმძლავრე 50 მეგავატია. ასეთი საშუალო ტიპის ჰესები შენდება ქვეყანაში, თუმცა უფრო მეტი უსაფრთხოებისთვის, უფრო მეტი ენერგეტიკული მდგრადობისთვის და მეტი ექსპორტის განხორციელებისთვის უმნიშვნელოვანესია დიდი ჰესების მშენებლობა". - აცხადებს დავით ნარმანია.

სემეკის თავმჯდომარე ასევე აღნიშნავს, რომ ჰესების მშენებლობა და ელექტროენერჯის გაზრდილი გენერაცია საქართველოს დაეხმარება დეფიციტურ თვეებში უკეთ მოემზადოს, ხოლო სიჭარბის შემთხვევაში მისი ექსპორტზე გატანა და ეკონომიკური სარგებლის მიღება შეძლოს.

"ჰესების მშენებლობა და შესაბამისად ენერჯის გამომუშავების ზრდა რამდენიმე მიმართულებითაა მნიშვნელოვანი. ერთის მხრივ, იმისათვის, რომ ჩვენ დეფიციტურ თვეებში უკეთ ვიყოთ უზრუნველყოფილი და მეორეს მხრივ, თუკი ჭარბი ენერჯია დაგვიგროვდება ექსპორტზე გავიტანოთ. არსებულ რეალობაში კი ექსპორტის შესაძლებლობა არსებობს ჩვენს სამეზობლოში და როდესაც თავის დროზე შავი ზღვისქვეშა კაბელის პროექტი დასრულდება ამ ენერჯის ევროპაში გატანის შესაძლებლობაც იქნება". - აღნიშნა დავით ნარმანიამ.

აქვე შეგახსენებთ, რომ 2023 წლის 11 თვეში საქართველოდან უცხოეთში 103 მილიონი დოლარის ღირებულების 1.47 მილიარდი კილოვატ საათის მოცულობის ელექტროენერჯია გაიტანა ექსპორტზე. ღირებულებით ნაწილში საქართველოსთვის 2023 წელი რეკორდული გამოდგა.

წყარო: [energynews.ge](https://cutt.ly/KwJ2wJja) - <https://cutt.ly/KwJ2wJja>

განახლებადი ენერჯია და ენერგოეფექტურობა

"ვფიქრობთ, წელს ენერგეტიკის სექტორში რამდენიმე მილიონი დოლარი ჩაიდება" - გიორგი აბრამიშვილი

"ვფიქრობთ, რომ 2024 წელს ენერგეტიკის სექტორში რამდენიმე მილიონი დოლარი ჩაიდება", - ამის შესახებ "საქართველოს განახლებადი ენერჯის განვითარების

ასოციაციის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარემ, გიორგი აბრამიშვილმა განაცხადა. როგორც მან "საქმის კურსთან" აღნიშნა, \$80 მილიონიანი პროექტის მშენებლობა ბახვის წყალზე უკვე დაიწყო.

"ვთვლი, რომ ქვეყანას ყველაზე მეტი რესურსი განახლებადი ენერჯიების მიმართულებით გააჩნია. ყველაზე მნიშვნელოვანია, ეს რესურსი სწორად ავითვისოთ და არათუ საკუთარ ენერგოდამოუკიდებლობას მივალწიოთ, არამედ ექსპორტზე გავიტანოთ. ვფიქრობთ, წელს ენერგეტიკის სექტორში რამდენიმე ასეული მილიონი დოლარი ჩაიდება. ჩვენი კომპანია \$80 მილიონის პროექტს ბახვის წყალზე უკვე ახორციელებს", - განაცხადა გიორგი აბრამიშვილმა.

გიორგი აბრამიშვილი იმედოვნებს, რომ 2024 წელს მსხვილი პროექტების მშენებლობაც დაიწყება.

"მთავრობა და ბატონი პრემიერი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს, რომ შესრულდეს ეს პროცესები. მუშაობა მიმდინარეობს. ნენსკრას შემთხვევაში კორეელებთან ხელშეკრულება გაგრძელდება, ნენსკრას გუნდის ხელმძღვანელობაც შეიცვალა. ხუდონზეც, რამდენადაც ცნობილია, პროექტის ოპტიმიზაცია მიმდინარეობს, რომ გარემოს ნაკლები ზიანი მიაყენოს. იმედი გვაქვს, რომ განახლებული პროექტი დაიდება", - აღნიშნა გიორგი აბრამიშვილმა.

წყარო: bm.ge - <https://cutt.ly/Zwj2wCpr>

გაჩერებული მსხვილი ენერგეტიკული პროექტები საინვესტიციო გარემოზე ნეგატიურად აისახება

"ქვეყანას ყველაზე მეტი რესურსი განახლებადი ენერჯიების მიმართულებით გააჩნია", - ამის შესახებ "საქართველოს განახლებადი ენერჯის განვითარების ასოციაციის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე აცხადებს. გიორგი აბრამიშვილის თქმით, ქვეყანამ ახალი გენერაციები უნდა ააშენოს.

"მნიშვნელოვანია, ეს რესურსი სწორად ავითვისოთ და არათუ საკუთარ ენერგოდამოუკიდებლობას მივალწიოთ, არამედ ექსპორტზე გავიტანოთ. დარწმუნებული ვარ, დავარწმუნებთ მოქალაქეებს, რამდენად მნიშვნელოვანია ჩვენი რესურსების ათვისება და რომ ჩრდილოელ მეზობელზე არ ვიყოთ დამოკიდებული", - განაცხადა გიორგი აბრამიშვილმა.

გიორგი აბრამიშვილის თქმით, ქვეყანაში გაჩერებული მსხვილი ენერგეტიკული პროექტები და ეტაპობრივად მიმდინარე საპროტესტო აქციები საინვესტიციო გარემოზე ნეგატიურად აისახება.

"მნიშვნელოვანი გამოწვევაა ჩვენი ბიზნესისთვის და ჩვენი ქვეყნისთვის. საქართველოს დამოუკიდებლობის შემდეგ მიზანმიმართულად მიმდინარეობდა მუშაობა, რომ მაქსიმალურად დემონიზება მომხდარიყო ტერმინის "ჰესი", მაგრამ ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ჩვენ თანმიმდევრულად ვიმუშაოთ ყველა ტიპის მოსახლეობასთან. დევლოპერებისგან არის ძალიან მნიშვნელოვანი, რომ მაქსიმალური ჩართულობა იყოს ადგილობრივი მოსახლეობის და მაქსიმალური გამჭვირვალობა იყოს ყველა მათი ქმედების მიმართულებით", - აღნიშნა გიორგი აბრამიშვილმა.

კითხვაზე, მთავრობის როლი როგორი უნდა იყოს, ის პასუხობს:

- ყველას თავისი როლი აქვს, რა თქმა უნდა. მნიშვნელოვანია, მიზანმიმართული კამპანია აწარმოოს განახლებადი რესურსის გონივრულად ასათვისებლად.

წყარო: bm.ge - <https://cutt.ly/2wJ2w29j>

კლიმატის ცვლილება

2024 წლის პროგნოზი: 2040 წლის კლიმატური მიზანი იქნება ევროკომისიის „მემკვიდრეობა“, ამზობენ აქტივისტები

მოსალოდნელია, რომ ევროკომისია 6 თებერვალს წარადგენს შემოთავაზებულ კლიმატის მიზნებს 2040 წლისთვის, რასაც ბევრი მიიჩნევს, როგორც ამჟამინდელი ადმინისტრაციის მემკვიდრეობას ახალი გუნდისთვის, რომელიც დაინიშნება ბრიუსელში დაფუძნებული აღმასრულებელი ხელისუფლების სათავეში ევროკავშირის ივნისის არჩევნების შემდეგ.

2040 წლისთვის ევროკავშირის ამბიციების შესაბამისი დონე იყო დებატების ცენტრში, როდესაც ევროპარლამენტის კანონმდებლებმა ოქტომბერში მხარი დაუჭირეს კლიმატის საკითხებში ევროკავშირის ახალი კომისრის, ვოკვე ჰოქსტრას დამტკიცებას.

ევროპარლამენტარების ზეწოლის ქვეშ, ჰოქსტრამ პირობა დადო, რომ 2040 წლისთვის დაიცავს სათბურის გაზების ემისიების 90%-ით შემცირებას, კლიმატის ცვლილების შესახებ ევროპის სამეცნიერო მრჩეველთა საბჭოს რჩევის შესაბამისად, რომელიც რეკომენდაციას უწევს 90-95%-ით შემცირებას.

გარემოსდაცვითი კამპანიის ჯგუფისთვის Carbon Market Watch, 2040 წლის სამიზნე გეგმა წარმოადგენს კომისიის უკანასკნელ შესაძლებლობას, დატოვოს მემკვიდრეობა კლიმატის ცვლილების წინააღმდეგ ბრძოლაში.

„ჩვენ მხარს ვუჭერთ იურიდიულად სავალდებულო მიზნის მიღებას, რათა შემცირდეს მთლიანი ემისიები 90%-ზე მეტით 1990 წელთან შედარებით“, ამზობს სემ ვან დენ პლასი, Carbon Market Watch-ის პოლიტიკის დირექტორი.

თუმცა, ვან დენ პლასმა ასევე აღიარა, რომ გარემოსდაცვითი ჯგუფები მოელოდნენ, რომ ევროკავშირი უფრო მაღალი დონის ამბიციას მიიღებს, პარიზის შეთანხმების მიზნების შესაბამისად.

წყარო: eceee.org - <https://cutt.ly/GwJ2w75W>

2023 წელს რეკორდულმა სიციხემ გააუარესა სიტუაცია გლობალურ გვალვებთან, წყალდიდობებთან და ტყის ხანძრებთან დაკავშირებით

ავსტრალიის ეროვნული უნივერსიტეტის (ANU) ახალი კვლევა აჩვენებს, რომ რეკორდულმა სიციხემ მთელ მსოფლიოში ძლიერ იმოქმედა გლობალურ წყლის ციკლზე 2023 წელს, რამაც ხელი შეუწყო ძლიერ შტორმებს, წყალდიდობებს, მეგაგვალვებსა და ტყის ხანძრებს.

დასკვნები ასახულია წყლის გლობალური მონიტორინგის კონსორციუმის მიერ გამოქვეყნებულ ახალ ანგარიშში, ANU-ს მკვლევარების ავტორობით.

წამყვანი ავტორი, პროფესორი ალბერტ ვან დეიკი, ANU-დან, ამბობს, რომ მოხსენება ხაზს უსვამს წიაღისეული საწვავის მუდმივი წვის შედეგებს სტიქიურ უბედურებებზე, წყლის რესურსებზე, ბიომრავალფეროვნებაზე და სურსათის უსაფრთხოებაზე.

„რეკორდული სიციხის ტალღებმა მოიცვა მთელი მსოფლიო 2023 წელს, დაამყარა რეკორდები, კანადიდან ბრაზილიამდე და ესპანეთიდან ტაილანდამდე“, - თქვა პროფესორმა ვან დეიკმა.

„ნალექის ნაკლებობამ და მაღალმა ტემპერატურამ გაამწვავა მრავალწლიანი გვალვა სამხრეთ ამერიკაში, აფრიკის რქასა და ხმელთაშუა ზღვის მიდამოებში.

"ძალიან ცხელმა და მშრალმა ამინდებმა დიდი ეკოლოგიური ზიანი მიაყენა მსოფლიოს უდიდეს ტყეებს. მასიური ტყის ხანძრები ანადგურებდა, კანადის ჩრდილოეთს ზაფხულში, ხოლო ამაზონის ტროპიკული ტყეს და მდინარეებს 2023 წლის ბოლოს თავს დაატყდა უძლიერესი გვალვა...

წყარო: sciencedaily.com - <https://cutt.ly/owj2ewtc>

ღონისძიებები

[ZeroCarbonIndustry 2024](#) - კონფერენცია ნულოვანი ნახშირბადის მრეწველობის შესახებ

თარიღი: 30–31 იანვარი, 2024

ორგანიზატორი: eceee

ადგილი: ანტვერპენი, ბელგია

კონფერენცია - [მდგრადი ენერგეტიკის მსოფლიო დღეები 2024](#)

თარიღი: 05–08 მარტი, 2024

ორგანიზატორი: OÖ Energiesparverband

ადგილი: Stadthalle, ველსი, ავსტრია

თემატიკა: ენერგეტიკული გადასვლა, კლიმატ-ნეიტრალობა, ენერგოეფექტურობა, განახლებადი ენერჯია, ბიოენერჯია, ენერგეტიკული პოლიტიკა, მრეწველობა, ე-მობილობა, შენობები, დაფინანსება, ტექნოლოგიები

[GlobalMethaneForum 2024](#)- მეთანის მსოფლიო ფორუმი

თარიღი: 18-21 მარტი, 2024

ადგილი: ჟენევა, შვეიცარია

კონფერენცია - [CO₂-ის ჩაქვრა, შენახვა და ხელახალი გამოყენება 2024](#)

თარიღი: 15–16 მაისი, 2024

ორგანიზატორი: FORTES MediaGroup

ადგილი: კოპენჰაგენი, დანია